

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету АБДПМ

Ігор ФОДЧУК

Сергій 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компоненту

Художній стиль

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Художній стиль» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від 25.03.2024 р.) та введено в дію наказом № 101 від 26.03.2024 р.

Розробники: Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі: Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

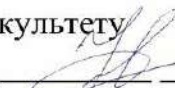
Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від "25" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворонкова М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від "28" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Євгенія Новак
(підпис) (прізвище та ініціали)

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна "Художній стиль" є вибіркоvim освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, предметом вивчення якої є особливості художніх стилів у світовому та вітчизняному мистецтві, їхні характерні риси, розвиток та взаємозв'язки. Курс спрямований на формування у студентів розуміння стилістичних особливостей творів мистецтва, аналізу художніх форм та методів, а також розвитку професійних навичок у сфері мистецької творчості, дизайну та реставрації.

Мета навчальної дисципліни: «Художній стиль» є формування у студентів цілісного уявлення про художні стилі як феномен мистецтва, їхню еволюцію, специфіку та вплив на розвиток образотворчого й декоративного мистецтва.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

- ✓ ознайомлення студентів з основними художніми стилями та напрямками в історії світового та українського мистецтва;
- ✓ розвиток умінь аналізувати стильові особливості мистецьких творів, визначати їхні характерні риси та історико-культурний контекст;
- ✓ формування навичок стилізації та застосування художніх прийомів у власній творчій діяльності;
- ✓ розширення професійного кругозору студентів та підготовку їх до практичного

Примітка: окрім мети, для вибіркових навчальних дисциплін, має бути наведено коротке пояснення аргументованих переваг, які надає вивчення вибіркової дисципліни.

Пререквізити. Для успішного опанування навчальної дисципліни «Художній стиль» студенти повинні володіти базовими знаннями та навичками, отриманими під час вивчення таких дисциплін:

- **Історія мистецтва** – ознайомлення з основними етапами розвитку світового та українського мистецтва, що є необхідним для розуміння еволюції художніх стилів.
- **Основи композиції** – знання про гармонійне поєднання форм, кольорів і ліній у художньому творі, що допомагає аналізувати стильові особливості мистецьких об'єктів.
- **Кольорознавство** – розуміння принципів колірної гармонії та колірного вираження в різних художніх стилях.

- **Рисунок та живопис** – практичні навички створення художніх образів, необхідні для засвоєння особливостей стилізації та індивідуального творчого вираження.
- **Декоративно-прикладне мистецтво** – ознайомлення з традиційними техніками та матеріалами, які відіграють важливу роль у формуванні художніх стилів.

Ці знання є необхідною основою для глибшого розуміння курсу «Художній стиль» та ефективного засвоєння його змісту.

Результати навчання: Після успішного опанування навчальної дисципліни «Художній стиль» студенти зможуть:

Знання

- розрізняти та характеризувати основні художні стилі та напрями в історії світового та українського мистецтва;
- аналізувати еволюцію художніх стилів у контексті соціально-культурних процесів;
- визначати ключові риси та принципи побудови художніх образів у межах різних стилістичних напрямів.

Уміння

- ідентифікувати стильові особливості мистецьких творів та пояснювати їхню художню цінність;
- застосовувати стилістичні прийоми у власній творчості, графічному дизайні, живописі та декоративному мистецтві;
- виконувати аналіз та порівняння різних художніх стилів, використовуючи спеціалізовану термінологію;
- адаптувати елементи історичних стилів до сучасного мистецького процесу.

Комунікація

- обґрунтовано висловлювати власні мистецькі ідеї та концепції з урахуванням стильових особливостей;
- аргументовано презентувати результати власних художніх досліджень та творчих проєктів.

Автономія та відповідальність

- критично оцінювати мистецькі явища, визначаючи їх стильову приналежність та художню цінність;
- самостійно здійснювати мистецтвознавчий аналіз творів мистецтва, застосовуючи отримані знання;
- інтегрувати стильові особливості у власну художню практику, розвиваючи індивідуальний творчий почерк.

Результати навчання сприяють розвитку професійних компетентностей у галузі образотворчого мистецтва, дизайну, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 2. Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 7. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 8. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

Застосування знань та розумінь.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 8. формування емоційно-естетичного рівня, культури почуттів, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

ПРН 12. Уміння здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях, планування та корекцію результатів навчання, творчого розвитку; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень.

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

образотворчому мистецтві Франції												
Тема 4. Класицизм і його ознаки в мистецтві.			4									
Тема 5. Мистецькі напрямки та течії кінця XIX ст. (романтизм, реалізм, імпресіонізм, символізм).			2			5						
Тема 6. Мистецтво модернізму. Аналіз напрямків модернізму та їх вплив на сучасне мистецтво.			6									
Разом за ЗМ 2			20			10						
Усього годин			30			15						

Тематика лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Самостійна робота студента

№	Тема рефератів	кількість балів
1	Характеристика ордерної системи.	5
2	Художні ознаки та представники барокко	5
3	Романтизм, реалізм, імпресіонізм, символізм.	5

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни “Художній стиль” представлено у системі електронного навчання Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/my/courses.php>

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни “Художній стиль”

1. Поточний контроль (протягом семестру)

- **Участь у лекціях та практичних заняттях** – активність, виконання завдань, участь у дискусіях.
- **Аналіз мистецьких творів** – визначення стильових особливостей, підготовка письмових або усних аналітичних звітів.
- **Творчі завдання** – виконання композиційних робіт у стилі певного художнього напрямку.
- **Тести та опитування** – перевірка знань з теоретичного матеріалу.
- **Есе або реферати** – аналіз художніх стилів, їх еволюції та взаємозв'язків.

2. Проміжний контроль

- **Модульні контрольні роботи** – тестові та письмові завдання на перевірку знань з ключових тем курсу.
- **Презентації досліджень** – підготовка індивідуальних або групових виступів з аналізом художніх стилів.

3. Рубіжний контроль передбачає: письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання **Moodle**.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

– *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);

– *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Художній стиль» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/my/courses.php>

Форма проведення – усна (у формі презентації) у системі електронного навчання Moodle¹.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за залік- 40 балів.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (залік) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

- ♦ **«Відмінно»** – це визнання глибоких, міцних знань, що охоплюють увесь необхідний матеріал. Це вміння впевнено й самостійно виконувати практичні завдання, передбачені програмою, а також вільно орієнтуватися в основній і додатковій літературі. Особливе значення надається креативному підходу, здатності до нестандартного мислення та творчого застосування отриманих знань.
- ♦ **«Добра»** – засвідчує, що студент має систематизовані знання, успішно справляється з практичними завданнями й засвоїв як основні, так і додаткові джерела. Він здатний самостійно розширювати та оновлювати свої знання, однак у його відповідях або роботах можуть зустрічатися незначні помилки, що не впливають на загальну якість виконання.
- ♦ **«Задовільна»** – свідчить про засвоєння студентом основного навчального матеріалу на рівні, достатньому для подальшого навчання та професійного зростання. Водночас знання можуть бути поверховими, а робота з літературою — фрагментарною. У виконанні практичних завдань можливі суттєві недоліки, але студент демонструє готовність виправити їх за допомогою викладача.
- ♦ **«Незадовільна»** – означає, що знання студента уривчасті й недостатні для подальшого навчання або професійної діяльності. Його відповідь є поверховою, а розуміння предмета – мінімальним. Така оцінка вказує на необхідність повторного опанування дисципліни, адже без цього подальше професійне зростання буде неможливим

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання										Кількість балів (екзамен)	Сумарн а к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
2	2	2	4	4	2	2	4	2	6		
Критерії для ЗМ 1				Критерії для ЗМ 2						Критерій до залік	
<p>Студент повинно базуватися на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Рівень володіння стиліс</i> – відповідність роботи обраному художньому стилю, розуміння його принципів та характерних рис; ✓ <i>Композиційне рішення</i> – гармонійність побудови композиції, продуманість деталей, злагодженість форм та кольорової гами. ✓ <i>Технічне виконання</i> – якість володіння матеріалами та техніками, акуратність, точність ліній, чистота виконання. ✓ <i>Оригінальність і креативність</i> – авторський підхід, використання нестандартних рішень, унікальність інтерпретації художнього стилю. ✓ <i>Аналіз та обґрунтування</i> – пояснення власного вибору стилю, аргументованість мистецтвознавчого аналізу. 				<p>Студент повинен ознайомитися:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Глибина мистецтвознавчого аналізу</i> – вміння оцінити художній стиль у контексті історії мистецтва, визначити його характерні особливості. ✓ <i>Застосування стилістичних принципів</i> – точність використання художніх прийомів, відповідність композиційних рішень стилю. ✓ <i>Творчий підхід</i> – унікальність авторської інтерпретації, пошук нових виражальних засобів. ✓ <i>Якість технічного виконання</i> – володіння матеріалами та методами, охайність і професійність роботи. ✓ <i>Аргументація вибору</i> – логічність пояснення творчих рішень, обґрунтування вибраних стилістичних підходів. 						<p>Студент може продемонструвати свою креативність у підході до вивчення та аналізу дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>рівень засвоєння матеріалу, розуміння художніх стилів, їхніх особливостей та взаємозв'язків.</i> ✓ <i>здатність застосовувати набуті знання у творчій роботі, правильність виконання завдань, якість художнього аналізу.</i> ✓ <i>якість і глибина наукових досліджень, аналітичних оглядів, оформлення презентацій.</i> 	

Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни "Художній стиль"

1. Що таке художній стиль, і які його основні характеристики?
2. Які основні художні стилі сформувалися в різні історичні епохи?

3. Як розрізняти стилістику творів мистецтва за їхніми ключовими ознаками?
4. Які фактори впливали на формування художніх стилів у різні періоди?
5. Як змінювалася роль художнього стилю в мистецтві протягом історії?
6. Які особливості характерні для готичного, барокового, романтичного та модерністського стилів?
7. У чому полягає відмінність декоративного мистецтва від образотворчого в контексті художнього стилю?
8. Як взаємопов'язані національні художні традиції та світові стилістичні напрями?
9. Які методи аналізу використовуються для визначення художнього стилю твору?
10. Як особистість художника впливає на формування індивідуального стилю?
11. Дайте визначення поняття «художній стиль» у контексті мистецтвознавства.
12. Охарактеризуйте основні художні стилі античності, середньовіччя, Відродження.
13. Які риси відрізняють бароко від класицизму?
14. Охарактеризуйте стиль модерн: його основні особливості та вплив на декоративно-прикладне мистецтво.
15. Як імпресіонізм змінив традиційне уявлення про мистецтво?
16. Які техніки та матеріали є характерними для мистецтва ар-деко?
17. Визначте основні художні прийоми у творчості представників авангарду.
18. Які особливості постмодерністського мистецтва та його зв'язок із попередніми стилями?
19. Як аналізувати художній твір відповідно до його стилістичних особливостей?
20. Які сучасні тенденції формують розвиток художніх стилів у XXI столітті?

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся);

стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

Рекомендована література

Основна:

- ✓ Гращенкова Е. М. Історія стилів у мистецтві. – М.: Видавництво МДУ, 2020.
- ✓ Бусева-Давидова І. Л. Художественные стили: история и теория. – СПб.: Арт-Бук, 2019.
- ✓ Раппопорт П. А. Стили в архітектурі та образотворчому мистецтві. – Київ: Либідь, 2021.
- ✓ Тимофєєва Л. В. Стиль у мистецтві: методологічні аспекти. – Харків: Видавничий дім «Освіта», 2022.

Додаткова:

- ✓ **Гомбріх Е.** Історія мистецтва. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018.
- ✓ **Альпатов М. В.** Вступ до історії мистецтв. – Київ: Мистецтво, 2020.
- ✓ **Арнхейм Р.** Мистецтво та візуальне сприйняття. – Харків: Фоліо, 2017.

Електронні ресурси:

- ✓ **Google Arts & Culture** – <https://artsandculture.google.com>
(Цифрова галерея, що містить зображення та описи художніх стилів та творів).
- ✓ **The Met Museum** – <https://www.metmuseum.org>
(Великий онлайн-архів творів мистецтва з різних епох).
- ✓ **Smarthistory** – <https://smarthistory.org>
(Навчальні матеріали та відеолекції про мистецтво та його стилі).
- ✓ **Heilbrunn Timeline of Art History** – <https://www.metmuseum.org/toah>
(Історична хронологія мистецьких стилів).

Наукові статті та журнали:

- ✓ «**Образотворче мистецтво**» – науково-методичний журнал.
- ✓ «**Мистецтвознавчі студії**» – дослідження в галузі історії мистецтв.
- ✓ «**Актуальні проблеми мистецтвознавства**» – науковий збірник.

Відеолекції та онлайн-курси:

- ✓ Курс «Історія мистецтва» на Coursera – <https://www.coursera.org>.
- ✓ Лекції на YouTube (MoMA, Tate, Лувр, The Art Assignment).
- ✓ Udey: Art History & Styles – курси з аналізу художніх стилів.